MALTA

QORTI CIVILI
PRIM'AWLA

ONOR. IMHALLEF
SILVIO MELI

LL.D.; Dip. Stud. Rel.; Dip. Can. Matr. Jur. & Proc.;
Cert. Jur. & H.R. (Strasbourg);
P.G. Dip. European Competition Law (King's College, London),
P.G. Dip. European Law (King's College, London).

Illum it-30 ta' Gunju, 2016.

Fil-Prim' Awla tal-Qorti Civili
(Sede Kostituzzjonali)

Rikors Numru 56/2014 SM

Mark Charles Kenneth Stephens

vs.

Avukat Generali

Il-Qorti,

1.0. Rat ir-rikors datat is-7 t'Awwissu, 2014, li permezz tieghu r-rikorrenti sintetikament espona is-segwenti: (ara foll 1)

1.1. Illi fl-2005 kien estradit minn Spanja biex hawnhekk jirrispondi ghall-proceduri kriminali indirizzati fil-konfront tieghu ghall-allegata assocjazzjoni m'ohrajn biex ibiegh u jittraffika d-droga f'Malta;

1.2. Illi appena kien possibbli jirrizulta li tressaq quddiem il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti Istruttorja fl-10 ta' Settembru, 2005;

1.3. Illi l-akkuzi li rrinfaccja kienu essenzjalment is-segwenti:

1.3.1. Illi fil-11 t'Awwissu, 2003, u fl-ahhar snin precedenti ghall-istess data:

1.3.1.i. Assocja ruhhu m'ohrajn f'Malta u barra minn Malta biex ibiegh u jittraffika d-droga f'Malta kontra l-ligijiet appoziti;

1.3.1.ii. Ippromwova, kkostitwixxa, organizza, jew ffinanzja l-istess assocjazzjoni;

1.4. Illi eventwalment fiz-17 t'April, 2006, kien akkuzat fil-Qorti Kriminali bl-istess akkuzi fuq indikati permezz tal-Att t'Akkuza Numru 06/2006, (ara foll 35);

1.5. Illi fi tmiem il-guri l-gurati rritornaw bil-verdett ta' htija, ta' seba` (7) voti kontra tnejn (2);

1.6. Illi b'sentenza tal-imsemmija qorti, (ara paragrafu numru wiehed punt erbgha, (1.4.) ir-rikorrenti kien ikkundannat ghal prigunerija ghal perjodu ta' hamsa u ghoxrin (25) sena, (ara foll 89);

1.7. Illi fl-24 ta' Gunju, 2010, is-sentenza moghtija mill-Qorti Kriminali fil-5 ta' Novembru, 2008, kienet ikkonfermata mill-Qorti tal-Appell Kriminali u ghalhekk ghaddiet in gudikat;

Ikkunsidrat:

2.0. Illi sussegwentement ir-rikorrenti ghazel li jintavola l-procedura odjerna fejn indirizza s-segwenti intestaturi:

2.1. **Ir-Retroattivita` rigwardanti l-Piena**;

2.2. **Id-Diskrezzjoni tal-Avukat Generali**;

2.3. **Il-Limitazzjoni tal-Qorti tal-Appell**;

2.4. **Id-Detenzjoni Domiciljari: Konsiderazzjoni fuq il-Piena**;

Ikkunsidrat:

3.0. Illi permezz tal-istess intestaturi indikati fil-paragrafu precedenti, r-rikorrenti sintetikament espona s-segwenti lanjanzi:

3.1.A. **Ir-Retroattivita` rigwardanti l-Piena**:

3.1.1. Illi l-fatti li fuqhom kienet ibbazata l-procedura kriminali in dizamina kienu sehhew fl-2003;

3.1.2. Illi f'dak iz-zmien il-ligi kienet tistipula li xhieda ta' komplici mhux bizzejjed biex tipprova l-akkuza fir-rigward;

3.1.3. Illi fl-2006 il-ligi in dizamina kienet mibdula;

3.1.4. Illi f'dak il-mument, (l-2006), il-procedura kriminali kontra r-rikorrenti kienet ilha li bdiet, (fl-2003);

3.1.5. Illi l-emenda in dizamina kellha effett u applikazzjoni retroattiva;

3.1.6. Illi rizultat tal-istess ix-xhieda ta' komplici saret sufficjenti biex tkun tista` tinstab il-htija fl-istess cirkostanzi fejn qabel dan ma setax isehh;

3.1.7. Illi l-istess emenda fuq riferita bidlet in-natura tal-process kriminali li ghalih kien sottomess ir-rikorrenti billi fil-kaz kriminali mehud kontra tieghu xhieda unika ta' komplici saret ghalhekk bizzejjed biex tkun tista` legittimament tinstab il-htija t'akkuzat;

3.1.8. Illi in vista tal-istess l-emenda in dizamina tirrizulta li kienet effettivament wahda ta' natura sostantiva u mhux biss proceduruali;

3.1.9. Illi in effetti din ghalhekk biddlet il-posizzjoni tar-rikorrenti fejn minn wahda ta' liberazzjoni certa din issa saret wahda ta' kundanna;

3.1.10. Illi li kieku r-rikorrenti kien processat skont il-ligi kif kienet meta allegatament kien kommess ir-reat, hu kien jigi liberat;

3.1.11. Illi pero` *stante* li l-ligi kienet emendata b'effett retroattiv, din minflok wasslet ghall-kundanna tieghu;

3.1.12. Illi l-applikazzjoni retroattiva tal-ligi in dizamina tilledi l-artiklu 6 u 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem;

3.1.13. Illi kif ritenut mill-**Qorti Ewropeja** fil-kawza fl-ismijiet **G. vs. France (1995)**:

> "... articles 7 para. 1 (art. 7 - 1) of the convention embodies generally the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty and prohibits in particular the retrospective application of the criminal law where it is to an accused's disadvantage";

3.1.14. Illi l-istess interpretazzjoni inghatat mill-**Qorti tal-Appell** fil-kawza fl-ismijiet **Pulizija vs. Mahmud Ali Amber**, datata t-**28 ta' Gunju, 2007**, li qalet:

"Huwa car ghalhekk, li l-principju tan-non retroattivita` japplika biss ghad-dritt penali sostantiv u mhux ukoll ghal dak procedurali ... d-dritt procedurali huwa ta' applikazzjoni immedjata";

3.1.15. Illi l-applikazzjoni retroattiva tal-emenda in dizamina incidiet b'mod determinanti fuq l-ezitu tal-process in dizamina u fuq l-eventwali sentenza konsegwenzjali;

3.1.16. Illi ghalhekk l-istess emenda in dizamina kellha effett negattiv fuq il-process ekwu in ezami u hi leziva l-artiklu 6 u 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja fuq riferita u l-artiklu 39(8) tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

3.2.B. **Diskrezzjoni tal-Avukat Generali**:

3.2.1. Illi d-diskrezzjoni tal-Avukat Generali li jiddeciedi jekk akkuzat f'dawn l-atti jigix gudikat mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali jew mill-Qorti Kriminali jilledi l-artiklu 7 tal-istess Konvenzjoni fuq riferita u l-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni msemmija;

3.2.2. Illi in sostenn tal-istess ir-rikorrenti jistrieh fuq is-sentenza tal-istess ***Qorti Ewropea*** fl-ismijiet ***John Camilleri vs. Malta*** deciza fit-***22 ta' Jannar, 2013***, (ara foll 4);

3.2.3. Illi ma jezistu l-ebda linji gwida definiti meta l-imsemmi ufficjal jiddeciedi quddiem liema qorti ghandu jitressaq tali akkuzat;

3.2.4. Illi *di piu`*, tali decizjoni lanqas biss tkun motivata u ghalhekk, akkuzat ma jkunx jaf x'wassal lill-Avukat Generali biex jiddeciedi fir-rigward;

3.2.5. Illi ghandu jkun pacifiku li tali decizjoni jkollha wkoll inpatt fuq il-piena relattiva li tista` hekk tigi mposta;

3.2.6. Illi konsegwentement din il-fakulta unilaterali tal-intimat in dizamina tilledi l-artikli 6 u 7 tal-Konvenzjoni fuq riferita;

3.2.7. Illi in sostenn tal-istess tezi r-rikorrenti jistrieh fuq il-kaz ***Mark James Taylor vs. United Kingdom*** deciz mill-istess ***Qorti Ewropeja*** fit-***3 ta' Dicembru, 2002,*** (ara foll 5), u fuq id-decizjonijiet tal-***Prim' Awla tal-Qorti Civili***, fl-ismijiet ***Joseph Lebrun vs. Avukat Generali*** datata l-***21 ta' Frar, 2014***, u ***Martin Dimech vs. Avukat Generali*** hemm ukoll citata, (ara foll 6);

3.2.8. Illi tali diskrezzjoni in dizamina ezercitata mill-intimat taht il-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta tilledi d-dritt fundamentali tar-rikorrenti;

3.2.9. Illi tali att tal-intimat hu ekwivalenti ghal intervent ta' natura kwazi gudizzjarja f'fazi fejn il-process veru u proprju jkun ghadu lanqas biss imbeda u ghalhekk, hu insindakabbli;

3.2.10. Illi ghalhekk ir-rikorrenti gie mcahhad mid-dritt li jkun gudikat minn tribunal indipendenti w imparzjali kif sancit fl-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni *de quo* u l-artiklu 6(1) tal-Konvenzjoni fuq riferita;

3.3.C. **Il-Limitazzjoni tal-Qorti tal-Appell**:

3.3.1. Illi fil-procedura odjerna r-rikorrenti jsostni li fil-procedura kriminali in dizamina kollha hu ma nghatax smigh xieraq;

3.3.2. Illi din il-Qorti tal-Appell hawn indirizzata tillimita l-funzjoni taghha ghal revizjoni tal-procedura precedenti mehuda *in prim' istanza*;

3.3.3. Illi dan jikkostitwixxi nuqqas ta' smigh xieraq, *molto piu`* meta fl-ordinament guridiku Malti m'hemmx it-tielet grad ta' revizjoni fil-forma ta' Qorti Suprema jew wahda ekwivalenti;

3.3.4. Illi mhux bizzejjed li qorti tezamina biss jekk il-piena moghtija tkunx fil-parametri legislettivament stabbiliti;

3.3.5. Illi tenut kont il-latitudni diskrezzjonali wiesgha moghtija, l-ezercizzju hemm riskontrat mhux necessarjament iwassal ghal piena gusta;

3.3.6. Illi dan hu ghalhekk leziv l-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni *de quo* u l-artiklu 6 tal-Konvenzjoni fuq riferita;

3.4.D. **Id-Detenzjoni Domiciljari**: **Konsiderazzjoni fuq il-Piena**:

3.4.1. Illi l-qrati Maltin dejjem sostnew il-principju li l-liberta` tal-persuna hi r-regola u l-arrest jitqies bhala eccezzjoni u fosthom hemm is-sentenza tal-***Qorti Kostituzzjonali*** fl-ismijiet ***Bartolo et vs. Agent Registrar tal-Qorti et***, datata l-***15 ta' Frar, 1991***;

3.4.2. Illi in effetti l-presunzjoni in dizamina dejjem hi favur il-liberta` tal-persuna;

3.4.3. Illi ghall-fini tal-artiklu 5 tal-Konvenzjoni in dizamina, d-detenzjoni domiciljari fl-ambitu tal-ghoti tal-liberta` provizorja hi wkoll kkunsidrata bhala forma t'arrest *stante* li tirristringi l-liberta`, (ara ***James Demanuele vs. Avukat Generali*** datata l-***20 ta' Frar, 2009***, (ara foll 8 u 9);

3.4.4. Illi ghall-fini tal-piena, l-perjodu li r-rikorrenti dam taht ir-regime ta' detenzjoni domiciljarji kellu jitqies bhala piena *stante* li r-rikorernti kien hemm ukoll effettivament imcahhad mill-liberta` personali tieghu;

3.4.5. Illi f'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza tal-***Qorti tal-Appell Kriminali*** fl-ismijiet ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Paul Muscat*** datata t-***28 ta' Dicembru, 2009***, (ara foll 9);

3.4.6. Illi ghalhekk in-nuqqas li jittiehed il-perjodu tad-detenzjoni domiciljari in dizamina fil-kuntest tal-piena jilledi d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif sanciti mill-artikli 5 u 7 tal-Konvenzjoni in dizamina u l-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni *de quo*;

4.0. Illi ghaldaqstant ir-rikorrenti adixxa din il-qorti biex l-intimat ikollu l-opportunita` jghid ghaliex din il-qorti m'ghandiex:

4.1. Tiddikjara li gew lezi d-drittijiet tar-rikorrenti ghal smigh xieraq kif sanciti fl-artikli 5, 6, 7 u 14 tal-Konvenzjoni fuq riferita u fl-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

4.2. Takkorda dawk ir-rimedji xierqa w effettivi fic-cirkostanzi anke billi tannulla, thassar, u tirrevoka s-sentenza tal-**Qorti tal-Appell Kriminali tal-24 ta' Gunju, 2010**, fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs. Mark Charles Kenneth Stephens**;

5.0. Rat ir-risposta tal-intimat datata l-15 ta' Settembru, 2014, li permezz taghha ssottolinea sintetikament is-segwenti: (ara foll 18)

5.1. Illi preliminarjament, il-proceduri kriminali mehudin fil-Qorti tal-Appell Kriminali li saru *res judicata* fl-24 ta' Gunju, 2010, ghandhom jigu annessi fil-procedura odjerna;

5.2. Illi fil-mertu, l-allegazzjonijiet tar-rikorrenti huma infondati u ghandhom jigu respinti;

5.3. Illi c-cirkostanzi in dizamina ma jirriflettux ksur tad-drittijiet fundamentali rikjamati;

5.4. Illi mhux minnu dak allegat mir-rikorrenti li meta kienu kommessi r-reati addebitati lir-rikorrenti kien statutorjament mehtieg li x-xhieda tal-komplici tkun korraborata;

5.5. Illi fl-artiklu 30 tal-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta, il-legislatur jaghmel eccezzjoni f'kaz ta' droga;

5.6. Illi l-kaz kwotat mir-rikorrenti fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs. Mahmud Ali Amber*** (ara paragrafu numru tlieta punt wiehed punt erbatax, (3.1.14.), aktar qabel u foll 3), ma japplikax ghall-kaz odjern peress li c-cirkostanzi huma kompletament diversi;

5.7. Illi l-artiklu 91 tal-Kostituzzjoni ta' Malta jaghtih is-setgha li jistitwixxi proceduri kriminali fil-gudizzju individwali tieghu;

5.8. Illi tali diskrezzjoni hi wahda direzzjonali u mhux kostituttiva tal-azzjoni penali;

5.9. Illi l-azzjoni penali *per se* hi wahda prosegwibbli indipendentement mir-rikorrenti;

5.10. Illi tali diskrezzjoni tar-rikorrenti giet ezercitata fl-imsemmija parametri, b'mod kuxjenzjuz, u fid-dawl ta' kriterji li huma facilment identifikabbli senjatament:

5.10.1. Il-kwantita` ta' droga;

5.10.2. It-tip ta' droga;

5.10.3. Il-livell ta' partecipazzjoni fir-reat;

5.10.4. L-istqarrija tal-imputat;

5.10.5. Il-fedina penali;

5.10.6. L-aggravanti li jistghu jigu riskontrati; u

5.10.7. Kwalunkwe cirkostanza ohra li jistghu jkunu rilevanti;

5.11. Illi anke jekk ghall-grazzja tal-argument, dawn il-kriterji minnu uzati ghal dan il-ghan mhumiex elenkati fil-ligi, dan ma jwassalx awtomatikament ghal sejbin ta' ksur ta' drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif minnu reklamati fir-rikors promotur tieghu;

5.12. Illi *di piu`* fid-decizjoni tieghu fir-rigward, l-intimat jista jigi skrutinat mill-qrati li jiddeterminaw jekk id-decizjoni tieghu hiex *ultra vires* jew le;

5.13. Illi d-decizjoni tal-intimat fir-rigward ittiehdet b'mod kuxjenzjuz u responsabbli;

5.14. Illi rigward id-decizjoni fl-ismijiet ***John Camilleri vs. Malta*** citat mir-rikorrenti, (ara paragrafu numru tlieta punt tnejn punt tnejn, (3.2.2.), aktar qabel u foll 4), hu ritenut is-segwenti:

5.14.1. Illi l-fatti tal-kaz huma differenti minn dawk odjerni;

5.14.2. Illi l-intimat ma jaqbilx mal-konkluzjonijiet li wasslet ghalihom il-Qorti Ewropeja fir rigward;

5.14.3. Illi jaqbel mal-opinjoni parzjalment dissenzjenti tal-gudikant hemm indikat, li fl-opinjoni tal-intimat tirrispekkja l-interpretazzjoni korretta tal-artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja u tal-ligijiet u gurisprudenza lokali;

5.14.4. Illi l-intimat ezercita d-diskrezzjoni tieghu b'mod gust u skont il-linji gwida fuq elenkati, (ara paragrafu numru hamsa punt ghaxra, (5.10.), aktar qabel);

5.14.5. Illi l-funzjoni tal-Qorti tal-Appell giet ezercitata skont il-ligi u bl-istess mod bhal ma sar fi kwalunkwe kaz simili iehor;

5.14.6. Illi l-qorti *de quo* evalwat ic-cirkostanzi kollha tal-kaz fl-interess tal-ahjar amministrazzjoni tal-gustizzja;

5.14.7. Illi kemm il-darba *nonostante* is-*suespost*, xorta jinstab ksur ta' drittijiet fundamentali tar-rikorrenti, dikjarazzjoni ta' ksur ta' dawn id-drittijiet fil-konfront tar-rikorrenti ghandha tkun bizzejjed;

5.14.8. Salv risposti ulterjuri;

5.14.9. Illi in vista tal-premess l-intimat jitlob li din il-qorti:

5.14.9.i. Tichad it-talbiet tar-rikorrenti;

5.14.9.ii. Bl-ispejjez;

6. Rat il-verbal ta' din il-qorti diversament preseduta datat it-2 t'Ottubru, 2014, fejn ghar-raguni hemm indikata ddikjarat li hemm raguni tajba biex tastjeni milli tisma` l-kawza, (ara foll 24 u 25);

7. Rat in-nota t'assenjazzjoni datata s-7 t'Ottubru, 2014, li biha l-kawza giet assenjata lil din il-qorti kif issa preseduta;

8. Rat id-digriet taghha datat it-18 ta' Novembru, 2015, li permezz tieghu, wara talba appozita tal-abbli rapprezentant legali tal-partijiet, awtorizzat lill-istess biex jittrattaw il-kaz bil-modalita` u fit-terminu hemm indikat, (ara foll 160), u kif sussegwentement estiz, (ara foll 297);

9. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrenti datata s-27 ta' Jannar, 2016, (ara foll 280), flimkien ma' dik tal-intimat datata l-15 t'April, 2016, (ara foll 298);

10. Rat il-verbal tal-istess abbli rapprezentant legali tal-partijiet datat l-20 t'April, 2016, li permezz tieghu ddikjaraw li kienu qed jistriehu fuq in-noti ta' sottomissjonijiet taghhom, (ara foll 309);

Ikkunsidrat:

11.0. Illi tenut kont tas-suespost hu ghaqli li jigi sintetizzati l-fatti li taw bidu ghall-procedura in dizamina li jistghu jigu elenkati bil-mod segwenti:

11.1. Illi skont l-Att tal-Akkuza relattiva jirrizulta li fl-2003 ir-rikorrenti, flimkien ma' ohrajn, kien regolarment jibghat droga minn Spanja lejn Malta, (ara foll 35);

11.2. Illi d-drogi li kien hekk jittraffika lejn Malta kienu jinkludu r-resina tal-kannabis, il-kokaina u pilloli tal-*ecstasy*, (ara foll 35);

11.3. Illi konsolidat dan, fl-2005 kien eventwalment arrestat fi Spanja u estradit lejn Malta biex jiffaccja d-dovuti proceduri rigwardanti l-assocjazzjoni tieghi ma' ohrajn biex ibiegh u jittraffika d-droga f'Malta, (ara foll 35, 73 u 280);

11.4. Illi effettivament fl-10 ta' Settembru, 2005, ir-rikorrenti kien tressaq biex iwiegeb ghall-istess akkuzi quddiem il-Qorti tal-Magistrati, (Qorti Istruttorja), wara l-ordni appozitu rilaxxat fir-rigward mill-intimat, (ara foll 88);

11.5. Illi sussegwentement l-istess rikorrenti kien akkuzat bl-istess assocjazzjoni u traffikar ta' droga f'Malta quddiem il-Qorti Kriminali, u dan, permezz tal-Att t'Akkuza Numru 06/2006, datat is-17 t'April, 2006, (ara foll 35);

11.6. Illi s-sentenza tal-Qorti Kriminali kienet ippronunzjata fil-5 ta' Novembru, 2008, wara li verdet ta' htija ta' sebgha (7) kontra tnejn (2), kien ippronunzjat fil-konfront tar-rikorrenti, (ara foll 91 u foll 2, flimkien mal-paragrafu numru wiehed punt hamsa, (1.5.), aktar qabel);

11.7. Illi konsegwenza tal-istess ir-rikorrenti kien ikkundannat ghal piena ta': (ara foll 95 u 96)

11.7.1. Hamsa u ghoxrin (25) sena prigunerija li minnha jitnaqqsu biss dawk il-perjodi li fihom kien mizmum taht kustodja preventiva fil-Facilita` Korrettiva ta' Kordin u dan, fil-konfront tal-kospirazzjoni riskontrata, flimkien mal-perjodu bejn l-arrest tar-rikorrenti fi Spanja minn fejn kien estradit, fil-5 t'Awwissu, 2004, sal-estradizzjoni tieghu lejn Malta fid-9 ta' Settembru, 2005, bl-eccezzjoni zghira bejn it-

23 ta' Novembru, 2004 sal-1 ta' Dicembru, 2004;

11.7.2. Multa ta' sittin elf Ewro, (€60,000.00);

11.7.3. Illi l-multa indikata fis-sotto-paragrafu precedenti tkun awtomatikament konvertita fi prigunerija ta' tmintax il-xahar jekk ma tkunx imhallsa fi zmien hmistax (15) il-gurnata mid-data tal-istess sentenza;

11.7.4. Illi jhallas ukoll l-ispejjez gudizzjari involuti, ammontanti ghal elf hames mija u erbatax il-Ewro u hamsa u tmenin centezmu, (€1,514.85), u dan, fi zmien hmistax (15) il-gurnata mid-data tal-istess sentenza;

11.7.5. Illi ordnat ukoll il-konfiska tal-flus, mobbli u mmobbli appartenenti lir-rikorrenti odjern, favur il-Gvern ta' Malta;

11.7.6. Illi finalment ordnat ukoll id-distruzzjoni tad-droga kollha esebita kif hemm espressament indikat sa kemm ma tkunx mehtiega l-preservazzjoni taghha ghall-finijiet hemm indikati, (ara foll 96);

11.8. Illi permezz tas-sentenza taghha datata l-24 ta' Gunju, 2010, u ghar-ragunijiet hemm premessi, il-Qorti tal-Appell Kriminali ddecidiet fir-rigward bil-mod segwenti: (ara foll 114 *et sequitur*)

11.8.1. Illi rriformat is-sentenza tal-Qorti Kriminali fuq riferita, (ara paragrafu numru hdax punt sitta, (11.6.) aktar qabel billi: (ara foll 146)

11.8.1.i. Irrevokat il-kundanna tal-hlas tal-ispejjez gudizzjarji, (ara paragrafu numru hdax punt sebgha punt erbgha, (11.7.4.), aktar qabel);

11.8.1.ii. Illi minflok ikkundannat lir-rikorrenti odjern ihallas l-ispejjez rigwardanti l-

esperti nominati *in atti*, u dan, fl-ammont ta' tlett mija u erbgha u tletin Ewro u hamsa u tmenin centezmu, (€334.85);

11.8.1.iii. Illi mill-bqija, s-sentenza tal-Qorti Kriminali kienet ikkonfermata;

11.8.1.iv. Illi irriformat ukoll it-termini tal-pagament tal-multi imposti; tal-ispejjez dikjarati; u tal-Avukat Generali biex jippreserva d-droga involuta ghall-kazijiet ohra; liema termini kellhom allura jibdew jiddekorru mid-data tal-istess sentenza tal-appell;

Ikkunsidrat:

12. Illi dawn il-proceduri gew intavolati mir-rikorrenti ghaliex qieghed jallega ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu fit-termini tal-artikli 5,6,7 u 14 tal-Konvenzjoni Ewropeja in dizamina u tal-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

13.0. Illi bhala rimedju ghall-allegat ksur ta' drittijiet indikati fil-paragrafu precedenti qieghed sintetikament jippretendi s-segwenti:

13.1. L-annullament tas-sentenza tal-Qorti tal-Appell, datata l-20 ta' Gunju, 2010, (ara paragrafi numru hdax punt sitta, (11.6.), u hdax punt sebgha, (11.7.), aktar qabel);

13.2. Flimkien ma kwalunkwe rimedju iehor li din il-qorti jidhrilha xieraq, (ara paragrafu numru erbgha punt tnejn, (4.2.), aktar qabel, u foll 10);

Ikkunsidrat:

14.0. Illi min-naha tieghu l-intimat sintetikament jirribatti s-segwenti: (ara foll 18)

14.1. Illi l-allegazzjonijiet tar-rikorrenti huma infondati;

14.2. Illi m'hemm l-ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif minnhu allegat;

Ikkunsidrat:

15. Illi jigi rilevat li wara l-ewwel eccezzjoni tal-intimat li kellhom jigu annessi l-proceduri kriminali mehuda fil-konfront tar-rikorrenti quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali konkluzi bis-sentenza tal-istess datata l-24 ta' Gunju, 2010, dawn l-atti gew sussegwentement ipprezentati fil-procedura odjerna, (ara foll 32 *et sequitur*);

16. Illi konsegwenza tal-istess, din l-eccezzjoni preliminari qeghda ghalhekk titqies sorvolata u m'hemm xejn aktar x'jinghad fir-rigward;

Ikkunsidrat:

17. Illi f'dan l-istadju hu ghaqli li ghall-ahjar kjarezza fir-risoluzzjoni tal-kaz in dizamina jigu issa indirizzati l-ilmenti tar-rikorrenti bil-mod kronologiku minnu stess stabbilit, (ara paragrafu numru tnejn punt zero, (2.0.), aktar qabel);

Ikkunsidrat:

18.0. **A. Ir-Retroattivita` rigwardanti l-Piena**:

18.1. Illi l-ilment in dizamina jindirizza l-artiklu 6 u 7 tal-Konvenzjoni *de quo* u l-artiklu 39(8) tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

18.2. Illi l-artiklu 7 tal-Konvenzjoni hawn riferita jistabblixxi s-segwenti:

> "(1) Hadd m'ghandu jitqies li jkun hati ta' reat kriminali minhabba xi att jew ommissjoni li ma kienux jikkostitwixxu reat kriminali skont il-ligi nazzjonali jew internazzjonali fil-hin meta jkun sar";

18.3. Illi kif ritenut mill-***Qorti Kostituzzjonali*** fis-sentenza taghha fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs. Lawrence Cuschieri*** datata t-***8 ta' Frar***, (mhux Jannar kif indikata a foll 303), ***1992***:

> "... garanzija kostituzzjonali ... tipprotegi li persuna ma tinstabx hatja in forza ta' disposizzjoni retroattiva tal-ligi ... dawn l-artikli jinstabilixxu illi huwa dritt fundamentali li ebda ligi li tohloq reat jew piena ma jista` jkollha effett retroattiv. Ir-retroattivita` hija eskluza b'mod assolut inkwantu hija anti-kostituzzjonali u tikser drittijiet fundamentali";

18.4. Illi *di piu`* il-***Qorti Ewropeja***, fil-kaz fl-ismijiet ***Kokkinakis vs. Greece***, deciz fil-***25 ta' Mejju, 1993***, sostniet is-segwenti fir-rigward:

> "... Article 7 para. 1 ... of the Convention is not confined to prohibiting the retrospective application of the criminal law to an accused's disadvantage. It also embodies, more generally, the principle that only law can define a crime and prescribe a penalty, (*nullum crimen, nulla poena, sine lege*), and the principle that the criminal law must not be extensively construed to an accused's detriment, for instance by analogy; it follows from this that an offence must be clearly defined in law. This condition is satisfied where the individual can know from the wording of the relevant provision and, if need be, with the assistance of the court's interpretation of it, what acts and omissions will make him liable";

Ikkunsidrat:

19. Illi r-rikorrenti jsostni li fi zmien ir-reat li kien rinfaccjat bih, liema reat imur lura ghall-2003, il-posizzjoni legali kienet li x-xhieda wahedha ta' komplici ma kienitx bizzejjed biex takkolla responsabbilita` kriminali fil-konfront ta' akkuzat;

20. Illi l-istess rikorrenti jsostni li l-ligi fir-rigward sussegwentement inbidlet fl-2006 meta x-xhieda ta' komplici wahedha saret sufficjenti biex tikkonsolida htija fil-konfront ta' imputat jew akkuzat;

21. Illi fl-essenzjalita` tieghu l-ilment tar-rikorrenti jikkonsisti fil-fatt li fil-konfront tieghu l-unika prova li l-prosekuzzjoni kellha biex tikkonsolida l-akkuzi kontra tieghu kienet ix-xhieda tal-komplici;

22. Illi ghalhekk ir-rikorrenti jsostni li l-emenda tal-2006 giet applikata retroattivament ghall-fattispeci tal-kaz tieghu;

23. Illi b'hekk l-istess emenda incidiet b'mod sostantiv u determinant fuq l-ezitu finali tal-proceduri kondotti fil-konfront tieghu;

24. Illi kien ghalhekk li fil-guri celbrat kontra tieghu gie ritornat verdett ta' htija kontra tieghu;

Ikkunsidrat:

25. Illi r-rikorrenti jsostni li l-emenda in dizamina, ghalkemm hi wahda procedurali, hi wkoll emenda li ghandha wkoll reperkussjonijiet sostantivi *stante* li minn sentenza ta' liberazzjoni l-konkluzjoni tal-procedura mehuda kontra tieghu – minflok wasslet ghal sejbien u dikjarazzjoni ta' htija – bil-konsegwenzi kollha naxxenti mill-istess;

Ikkunsidrat:

26. Illi min-naha tieghu l-intimat minflok isosstni li dak allegat mir-rikorrenti fir-rigward tal-korraborazzjoni mhux minnu;

27. Illi in effetti meta gew kommessi r-reati addebitati lir-rikorrenti u li fuqhom kien eventwalment ipprocessat, il-prosekuzzjoni xorta wahda kellha l-oneru li tipprova li x-xhieda tal-komplici kellha tkun ikkorraborata biex tkun validament ikkonsidrata;

Ikkunsidrat:

28. Illi fir-rigward tan-necessita` tal-korraborazzjoni tax-xhieda l-artiklu 639(3) tal-Kodici Kriminali jistabbilixxi s-segwenti:

> "Meta l-uniku xhud kontra l-akkuzat dwar xi reat fi process li jinstema` quddiem il-gurati tkun persuna komplici, l-Qorti ghandha taghti direttiva lill-gurati biex jiznu x-xhieda li dak ix-xhud jaghti b'kawtela qabel ma jserrhu fuqha u jaslu biex isibu hati lill-akkuzat";

Ikkunsidrat:

29. Illi in oltre, f'dan ir-rigward, rikors ghall-artiklu 30 tal-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta hu issa necessarju *stante* li dan l-artiklu partikolari jistabbilixxi eccezzjoni ghar-regola indikata fil-paragrafu precedenti;

30. Illi l-artiklu 30 tal-Kap 101 jistabbilixxi s-segwenti:

> "Minkejja d-disposizzjonijiet tal-artiklu 639(3) tal-Kodici Kriminali meta persuna tkun xtrat jew xort' ohra kisbet jew akkwistat medicina bi ksur tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, x-xhieda ta' dik il-persuna fi procediment kontra l-persuna li minghandha tkun xtrat, kisbet jew akkwistat il-medicina, m'ghandiex ghalfejn tkun korroborata b'cirkostanzi ohra";

Ikkunsidrat:

31.0. Illi ghandu jkun pacifiku li s-suggett tal-artikli in dizamina:

31.1. La joholqu reat gdid; u

31.2. Lanqas joholqu piena gdida;

32. Illi l-limitu tal-artiklu 639(3) tal-Kap 9 fuq riferit jistabbilixxi normi direzzjonali lill-gudikat li jkun qieghed jippresiedi l-guri biex dan ikun jinkombi fuqu li jidderiegi lill-gurati biex qabel ma jistriehu fuq xi xhieda u jistabbilixxu l-htija, huma ghandhom l-ewwel jevalwaw u jivvalutaw ix-xhieda moghtija b'***kawtela***;

Ikkunsidraw:

33. Illi ghandu wkoll jigi ribadit li l-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artiklu 7 tal-Konvenzjoni in dizamina jikkoncernaw il-ligi kriminali sostantiva u huma intizi biex il-ligi kriminali ma tigix estiza biex tikkriminalizza atti jew omissjonijiet li precedentement ma kienux illegali fiz-zmien li sehhew l-istess atti jew omissjonijiet, jew li tizdied il-piena retroattivament;

34. Illi *di piu`*, tenut kont tas-suespost, l-emendi introdotti fl-artiklu 639 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta ma jmorrux kontra l-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u kontra l-artiklu 7 tal-Konvenzjoni in dizamina kif jallega r-rikorrenti;

35. Illi fid-dawl tal-istess, ghandu jkun pacifiku wkoll li ma jirrizulta l-ebda ksur tal-artiklu 6 tal-istess Konvenzjoni in dizamina;

Ikkunsidrat:

36.0. **B. Id-Diskrezzjoni tal-Avukat General**:

36.1. Illi id-diskrezzjoni tirrigwarda l-fakulta` li l-intimat ghandu fil-kawzi rigwardanti l-ksur tal-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta li jaghzel jekk l-akkuzat jigix gudikat mill-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali jew minflok, taht Att ta' Akkuza fi procedura b'guri quddiem il-Qorti Kriminali;

36.2. Illi f'dan ir-rigward ghandu jinghad li meta din id-diskrezzjoni partikolari tal-intimat giet analizzata mill-ambitu kostituzzjonali u konvenzjonali bhal m'hu qieghed isir fil-kaz odjern, il-kazistika fir-rigward ikkonsolidat il-konkluzjoni li l-artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja gie effettivament vjolat;

36.3. Illi sintetikament il-kazistika fir-rigward hi s-segwenti:

36.3.1. ***Camilleri vs. Malta***: ***Qorti Ewropeja***, datata t-***22 ta' Jannar, 2013***;

36.3.2. ***Camilleri vs. Avukat Generali***, ***Qorti Civili Prim' Awla***, datata d-***9 ta' Lulju, 2013***;

36.3.3. ***Lebrun vs. Avukat Generali***: ***Qorti Civili Prim' Awla***, datata l-**21 ta' Frar, 2014**;

36.3.4. ***Dimech vs. Avukat Generali***: ***Qorti Civili Prim' Awla***, ***21 ta' Frar, 2014***;

36.3.5. ***Repubblika ta' Malta vs. Matthew Zarb***: ***Qorti Civili Prim' Awla,*** datata s-***7 ta' Marzu, 2014***;

36.3.6. ***Repubblika ta' Malta vs. Giovanna Pace et***: ***Qorti Civili Prim' Awla***, datata t-***28 ta' Marzu, 2014***;

36.3.7. ***The Republic of Malta vs. Patrick Ndubisi Ndah***: ***Qorti Civili Prim' Awla***, datata t-***8 ta' Mejju, 2014***;

36.3.8. ***Jean Pierre Abdilla vs. Avukat Generali***: ***Qorti Civili Prim' Awla***, datata l-***24 ta' Gunju, 2015***;

36.4. Illi tenut kont tac-cirkostanzi kollha indikati fil-kazistika precitata jirrizulta assodat is-segwenti:

36.4.1. Illi fl-ghazla tieghu biex jiddeciedi quddiem liema qorti kellu jigi indirizzat ir-rikorrenti l-intimat effettivament ma jirrizultax li kellu l-ebda kriterji jew rekwiziti, oggettivament definiti u transparenti, biex jiddeciedi quddiem liema qorti kellu jindirizzah;

36.4.2. Illi ghandu jkun pacifiku li tali ordni mhix wahda motivata bi trasparenza;

36.4.3. Illi konsegwentement sal-mument meta r-rikorrenti gie infurmat bid-decizjoni tal-intimat fir-rigward, la kien u lanqas qatt seta` jkun, infurmat bir-ragunijiet li wasslu lill-intimat biex jiddeciedi f'liema wahda mill-qrati fuq indikati

kellu jigi ggudikat, (ara paragrafu sitta u tletin punt wiehed, (36.1.), aktar qabel);

36.4.4. Illi tali decizjoni tal-intimat mhix wahda purament procedurali *stante* li awtomatikament kif tigi deciza din l-ghazla tieghu, r-rikorrenti jkun immedjatament indirizzat ghal liema piena karcerarja jkun qieghed issa jirrinfacca rizultat tal-istess;

36.4.5. Illi f'dan ir-rigward il-piena minima hekk attirata hi stabbilita bil-mod segwenti:

36.4.5.i. ***Quddiem il-Qorti tal-Magistrati bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali***: hi attirata l-piena minima ta' sitt (6) xhur prigunerija, (ara artiklu 22 2(b)(i) tal-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta);

36.4.5.ii. ***Quddiem il-Qorti Kriminali***: hi attirata l-piena minima ta' erba` (4) snin prigunerija, (ara artiklu 22 2(a)(i) tal-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta);

36.4.6. Illi kif jissottolinea l-abbli rapprezentanti legali tar-rikorrenti (ara foll 289), meta jikkwota s-sentenza tal-Qorti Ewropeja in dizamina fl-ismijiet ***Mark James Taylor vs. United Kingdom*** datata t-***3 ta' Dicembru, 2002***:

> "... it has had occasion to stress in the context of its judgements under Article 7 that only the law can define a crime and prescribe a penalty, (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), from which it follows that an offence must be clearly defined in law. This condition is satisfied where the individual can know from the wording of the relevant provision, if need be with the assistance of the domestic courts' interpretation of it, what acts and omissions will make him liable and, it would add for the purposes of the instant

case, what penalties can be imposed, (see ***Kokkinakis vs. Greece judgement of 25th May, 1993 ... Streletz, Keslller and Kreuz vs. Germany ... nos. 34044/96, 35532/97 and 44801/98, ECHR 2001 – II, {} 50)***";

36.4.7. Illi fis-sentenza taghha fl-ismijiet ***Camilleri vs. Malta*** datata t-***22 ta' Jannar, 2013***, l-istess ***Qorti Ewropeja*** fuq riferita issottolineat is-segwenti:

"The issue before the Court is whether the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty was observed. The Court must, in particular, ascertain whether in the present case the text of the law was sufficiently clear and satisfied the requirements of accessibility and foreseeability at the material time";

36.4.8. Illi fl-istess decizjoni indikata fil-paragrafu precedenti l-imsemmija qorti kkonkludiet illi fil-kaz in dizamina:

"... the relevant legal provision failed to satisfy the foreseeability requirement and provide effective safeguards against arbitrary punishment as provided in Article 7";

Ikkunsidrat:

37. Illi minn ezami tal-fatti rizultanti fir-rigward jirrizulta li r-rikorrenti ma kellux l-opportunita` li jkun jaf, fiz-zmien li twettaq ir-reat, quddiem liema qorti kien ser jigi pprocessat fl-eventwalita` li jinqabad u jigi akkuzat bir-reati indikati fil-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

38. Illi r-rikorrenti kien sar jaf liema piena kien ser jigi rinfaccat biha meta eventwalment gie formalment notifikat bl-Att ta' Akkuza 06/2006 indirizzat fil-konfront tieghu, (ara foll 35);

39. Illi ghandu jkun pacifiku li d-decizjoni rigwardanti liema qorti kienet allura ser tisma` u tiddeciedi l-kaz hekk indirizzat kontra r-rikorrenti hemm akkuzat, kienet ittiehdet unikament mill-intimat u dan, fid-diskrezzjoni assoluta tieghu;

40.0. Illi fir-rigward tad-decizjoni indikata fil-paragrafu precedenti jinghad wkoll li jirrizulta assodat li din id-decizjoni:

40.1. La jirrizulta li hi motivata; u

40.2. Lanqas tirrizulta li l-istess motivazzjonijiet gew b'xi mod rezi pubblici;

41. Illi *di piu`*, jirrizulta ghalhekk ukoll li minbarra li tali decizjoni tal-intimat hi wahda totalment soggettiva, l-inskrutabilita` taghha, facilment tista` twassal ghall-arbitrarjeta` tant odjuza fil-kamp tas-sovranita` tad-dritt li qieghed jigi imminat bil-procedura in dizamina;

42. Illi konsegwentement, *stante* li tali decizjoni hekk karenti mit-trasparenza awspikata fi proceduri ta' din ix-xorta, ovvjament twassal ghall-ksur tar-rekwizit tal-prevedibilita` ***foreseeability*** indirizzat mill-Qorti Ewropea fuq citata, (ara paragrafi numru sitta u tletin punt erbgha punt sebgha, (36.4.7.), u sitta u tletin punt erbgha punt tmienja, (36.4.8.), aktar qabel);

Ikkunsidrat:

43. Illi fir-rigward tar-rimedju li issa ghandu jinghata fir-rigward, issir referenza ghad-decizjoni tal-Qorti Ewropeja in dizamina fil-kaz fl-ismijiet ***Camilleri vs. Malta*** datata t-***22 ta' Jannar, 2013***, fejn sostniet li:

> "... the present case does not concern the imposition of a heavier sentence than that which was applicable at the time of the commission of the criminal offence or the denial of the benefit of a provision prescribing a more lenient penalty which came into force after the commission of the offence ...";

44. Il-Qorti Ewropeja indikata fil-paragrafu precedenti fil-kawza hemm ukoll citata ghamlitha cara li dak li rrizulta fil-kawza hemm indirizzata, (li kienet tirrispekkja cirkostanzi ghal kollox simili ghall-procedura odjerna), kien biss in-nuqqas ta' ***prevedibilita`*** kif rikjesta fl-artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja in dizamina u fil-gurisprudenza fuq elenkata fir-rigward;

45. Illi ghalhekk, biex verament jigi rispekkjat l-principju Ruman antik li ***nulla poena sine lege*** ghandu jigi formalment assodat li l-piena konsegwenzjali ghal reat kontemplat ghandha tkun biss dik stabbilita fil-ligi fil-mument li allegatament ikun twettaq ir-reat in dizamina, u dan, bi kjarezza u minghajr il-possibilita` ta' manipulazzjoni ghal ragunijiet inskrutabbli;

Ikkunsidrat:

46. Illi tenut kont tas-suespost ghandu pero` wkoll ikun pacifiku li dan in-nuqqas ta' previdibilita` ma jattirax lejh ir-revoka tal-procedura kollha li kienet sussegwentement ittiehdet wara tali decizjoni, ghalkemm ovvjament din xorta wahda ghandha tattira lejha rimedju adegwat li jirrispekkja l-principju tal-proporzjonalita`;

47. Illi konsegwenza tas-suespost, din il-qorti qed tirrespingi t-talba tar-rikorrenti biex tigi revokata s-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Mark Charles Kennith Stephens,*** datata l-***24 ta' Gunju, 2010,*** kif l-istess rikorrenti qieghed jitlob bhala l-konkluzjoni logika tal-procedura in dizamina, u dan, *stante* li tali talba tar-rikorrenti mhix wahda proporzjonali;

48. Illi *nonostante* dak indikat fil-paragrafu precedenti, in vista tar-rizultanzi fuq elenkati u tal-insenjamenti tal-qrati lokali u tal-Qorti Ewropeja fuq indirizzati, tiddikjara li d-diskrezzjoni tal-intimat hi leziva d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti u konsegwentement qeghda ghalhekk takkolji dik il-parti tat-talbiet tieghu fir-rigward;

49. Illi *di piu`*, ma jirrizultax debitament ipprovat mir-rikorrenti skont il-ligi li l-proceduri kriminali mehuda fil-konfront tar-rikorrenti sussegwentement ghal tali decizjoni tal-intimat, fihom infushom kissru d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti;

50. Illi r-rimedju konsegwenzjali ghall-istess malfazzjoni rizultanti fl-operat tal-intimat qeghda hawn tigi rizervata ghall-parti decizorja tas-sentenza odjerna;

Ikkunsidrat:

51.0. **C. Il-Limitazzjoni tal-Qorti tal-Appell**:

51.1. Illi taht dan il-kap ir-rikorrenti essenzjalment jiffoka fuq l-allegazzjoni tieghu li minnha nfisha l-Qorti tal-Appell Kriminali qatt ma setghet ittieh smigh xieraq, (ara paragrafu numru tlieta punt tlieta, (3.3.), aktar qabel u foll 8 u 293);

51.2. Illi r-ragunijiet ghal din il-konkluzjoni tieghu jistghu jingabru sintetikament bil-mod segwenti:

51.2.1. Illi l-funzjoni tal-Qorti tal-Appell *de quo* hi limitata biss ghal revizjoni tal-operat tal-procedura precedentement mehuda *in prim' istanza*;

51.2.2. Illi meta, bhal fil-kaz in dizamina, decizjoni rigwardanti l-piena tkopri latitudini wiesgha ferm, l-ezami tal-Qorti tal-Appell li tara biss jekk il-piena moghtija tkunx fil-parametri ezagerati li l-ligi in dizamina tistabbilixxi ma jfissirx li b'daqshekk biss tkun accertat ruhha li l-piena moghtija tkun effettivament wahda gusta;

51.2.3. Illi ghalhekk, la l-ordinament guridiku Malti m'ghandux it-tielet grad ta' revizjoni fil-forma ta' qorti suprema jew ekwivalenti, allura qed jinkisru d-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti kif sanciti fl-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u fl-artiklu 6 tal-Konvenzjoni in dizamina;

Ikkunsidrat:

52. Illi fil-fatt l-ordinament guridiku Malti s'issa hu l-uniku ordinament fl-Unjoni Ewropeja li m'ghandux dan il-grad partikolari ta' gudizzju li fil-Kontinent hu indikat bhala Qorti ta' Kassazzjoni u fil-kultura Anglo-Sassona hu indikat bhala Qorti Suprema;

53. Illi tali qorti hi wahda ta' tielet (3) grad, intiza biss biex tiddetermina l-interpretazzjoni legali preciza li ghandha sussegwentement tittiehed mill-qrati l-ohra kollha ta' grad inferjuri biex b'hekk jissahhah il-principju tal-uniformita` interpretattiva biex jigi hekk verament rispettat l-principju tac-certezza tad-dritt;

54. Illi pero` ghandu jkun pacifiku li n-nuqqas tal-istess struttura ma tfissirx u mhix awtomatikament ekwivalenti, ghall-fatt li allura l-ordinament guridiku taghna jinsab fi stat ta' konfuzjoni interpretattiva u fi stat ta' incertezza;

55. Illi ghandu jkun ovvju li l-istess funzjonijiet rizervati lil din il-qorti partikolari s'issa qed jigu ezercitati kemm mill-Qorti tal-Appell, u dan, kemm fil-kamp Civili kif ukoll fil-kamp Kriminali, kemm mill-Qorti Kostituzzjonali li tikkostitwixxi l-ghola grad f'dan il-kamp kostituzzjonali partikolari;

56. Illi ghalhekk, fih innifsu, in-nuqqas strutturali li r-rikorrenti jindirizza mhux awtomatikament ekwivalenti ghall-ezistenza ta' vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem kif isostni l-istess rikorrenti;

57. Illi ovvjament jekk hu deziderabbli *o meno* li jkun hemm ukoll dan il-tielet grad ta' skrutinju bil-ghan li tingheleb il-konfuzjoni interpretattiva li effettivament tista` tirrizulta, u bil-ghan li jissahhah il-principju tant essenzjali ghal ordinament guridiku san tac-certezza tad-dritt, hi diskussjoni li tmur lil hemm mill-limiti procedurali odjerni u ghalhekk hu ghaqli li ma jinghad xejn aktar fir-rigward biex ma tigix straripata l-linja procedurali immaginarja li din il-qorti tenuta li tosserva;

58.0. Illi effettivament, meta l-Qorti tal-Appell Kriminali kienet kolpita bil-procedura inoltrata quddiema bl-intervent stess tar-rikorrenti, hi ntalbet specifikatament li tezamina jekk:

58.1. Il-piena moghtija mill-Qorti Kriminali fis-sentenza taghha datata l-5 ta' Novembru, 2008, (ara foll 91), kienitx wahda gusta; u

58.2. Illi fin-nuqqas, li tiddetermina piena anqas fid-dawl tal-principju tan-*non reformatio in peius - stante* li fl-ordinament guridiku taghna, fil-grad t'appell, appellant ma jistghax jinghata piena aktar grafuza minn dik lilhu moghtija in prim' istanza;

59. Illi in effetti, minn ezami tad-dokumentazzjoni prezentata in atti, jirrizulta abbundantement assodat li dan l-ezami gie debitament ezawrjentement onorat mill-istess qorti u din il-qorti m'ghandha xejn x'izzid aktar fir-rigward;

Ikkunsidrat:

60. Illi ghalhekk ghandu jkun palesi li stabbilit dan, qatt ma issa jista` jkun il-kompitu ta' din il-qorti ta' gurisdizzjoni kostituzzjonali, li tirriezamina l-konkluzzjonijiet li waslet ghalihom il-Qorti tal-Appelli Kriminali – qorti li fil-kamp kriminali hi wahda li hi superjuri ghaliha – meta kkonfermat is-sentenza tal-Qorti Kriminali in dizamina;

61. Illi *di piu`*, jirrizulta assodat li l-istess Qorti tal-Appell Kriminali kienet ukoll indirizzat l-ilmenti anke hawn sollevati mir-rikorrenti u ovvjament, wasslet ghall-konkluzjonijiet taghha hemm riportati;

62. Illi in vista tal-premess, in-nuqqas lamentat mir-rikorrenti ta' sistema tat-tielet grad ta' skrutinju, ghalkemm jista` jkun anke forsi deziderabbli, xorta wahda ma jikkostitwix fih innifsu vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali kif kontemplati fl-artiklu 6(1) tal-Konvenzjoni Ewropeja *de quo* u fl-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

Ikkunsidrat:

63.0. **D. Id-Detenzjoni Domiciljari: Konsiderazzjoni fuq il-Piena:**

63.1. Illi r-rikorrenti jsostni li *stante* li hu kien mizmum taht arrest domiciljari allura, il-perjodu in dizamina kellu jittiehed in konsiderazzjoni meta l-Qorti Kriminali ghaddiet biex tikkonsidra u tiddeciedi fuq il-piena li sussegwentement imponiet fuq l-akkuzat rikorrenti odjern;

63.2. Illi konsegwentement dan kien ta' pregudizzju ghar-rikorrenti u allura leziv id-drittijiet fundamentali tieghu kif sanciti fl-artiklu 5 tal-Konvenzjoni in dizamina u fl-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

64. Illi l-artiklu 5 tal-Konvenzjoni Ewropeja in dizamina jghid sintetikament is-segwenti:

> "1. Kulhadd ghandu d-dritt ghall-liberta` u ghas-sigurta` tal-persuna. Hadd ma ghandu jigi pprivat mill-liberta` tieghu hlief fil-kazijiet li gejjin u skont il-procedura preskritta bil-ligi:
>
> (c) l-arrest jew detenzjoni skont il-ligi ta' persuna effettwata sabiex tigi migjuba quddiem l-awtorita` legali kompetenti fuq suspett ragonevoli li tkun ikkommettiet reat jew meta jkun meqjus ragonevolment mehtieg biex jigi evitat li tikkommetti reat jew li tahrab wara li tkun ghamlet reat";

65. Illi f'dan ir-rigward, il-***Qorti Ewropeja*** in dizamina, fis-sentenza taghha fl-ismijiet ***Mancini vs. Italy*** datat it-***2 t'Awwissu, 2001***, irriteniet is-segwenti:

> "In the instant case, in view of their effects and their manner of implementation, both imprisionment and house arrest amounted to a deprivation of the applicants' liberty for the purposes of Article 5 {} 1 (c) of the Convention";

66. Illi in effetti jirrizulta assodat li r-rikorrenti kien gie ordnat jissubixxi d-detenzjoni domiciljari, u dan, anke kif kien ukoll

rikonoxxut mill-istess Qorti Kriminali fis-sentenza taghha meta emfasizzat l-perjodu ta’ prigunerija hemm impost kellu jinkludi biss il-perjodu ta’ kustodja preventiva li r-rikorrenti kien ghadda fil-Facilita` Korrettiva ta’ Kordin, (ara foll 95), izda baqghet siekta u ssorvolat il-perjodu ta’ detenzjoni domiciljari moghti sussegwenti ghad-digriet tal-istess qorti diversament preseduta datat is-7 t’April, 2006, (ara foll 87);

67. Illi ghalhekk l-ilment tar-rikorrenti fir-rigward jirrizulta debitament fundat *stante* li kif jirrizulta mis-sentenza tal-qorti Ewropeja fuq citata, (ara paragrafu numru erbgha u sittin, (64.), aktar qabel), tali perjodu hu effettivament ekwivalenti ghall-privazzjoni tal-liberta` ta’ dak li jkun hekk kolpit;

68. Illi pero` jirrizulta assodat ukoll min-naha l-ohra, li *nonostante* is-suespost, il-Qorti Kriminali in dizamina ma jirrizultax li kellha xi obbligu li tikkonsidra tali perjodu ghall-finijiet tal-piena minnha imposta;

69. Illi f’dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza tal-***Qorti tal-Appell Kriminali*** fl-ismijiet ***Repubblika ta’ Malta vs. Paul Muscat***, datata t-***28 ta’ Dicembru, 2009***, riferita mill-istess rikorrenti, (ara paragrafu numru tlieta punt erbgha punt hamsa, (3.4.5.), aktar qabel u foll 9), fejn irriteniet:

> “Mill-banda l-ohra, fil-kazijiet fejn, kontra dak indikat mill-Qorti Kostituzzjonali, tali *“house arrest”* domiciljari ***jista`*** jittiehed in konsiderazzjoni minn Qorti fl-ikkalibrar tal-piena”, (enfasi ta’ din il-qorti);

70. Illi ghalhekk jirrizulta pjuttost b’mod car li tali konsiderazzjoni hi effettivament wahda kwalitattiva u allura, imhollija kompletament fid-diskrezzjoni tal-qorti kolpita b’tali decizjoni;

71. Illi ghalhekk limitatament ghall-posizzjoni naxxenti fil-gurisdizzjoni lokali, ma jirrizulta li hemm l-ebda obbligu impost fuq l-istess qorti li tiehu in konsiderazzjoni l-perjodu ta’ detenzjoni domiciljari meta din tigi biex tiddetermina l-piena wara s-sejbien ta’ htija mill-gurati kolpiti b’tali responsabbilita`;

Ikkunsidrat:

72. Illi pero` hi l-fehma ta' din il-qorti li ghalkemm il-Qorti Kriminali m'ghamlet xejn li mhux debitament sancit mill-ligi vigenti fil-mument, ghandu jirrizulta pacifiku li meta fis-sentenza konklussiva l-process kriminali dan il-perjodu tad-detenzjoni domiciljari jigi injorat, dan ikollu l-effett immedjat li min ikun hekk kolpit, bhar-rikorrenti odjern, ikun effettivament qieghed jigi ppenalizzat doppjament, u dan, fid-dawl tad-definizzjoni tad-detenzjoni domiciljari f'***Mancini vs. Italy*** fuq riferita, (ara paragrafu numru hamsa u sittin, (65.) aktar qabel);

73. Illi konsegwentement anke f'dan il-kap, qed tirrizerva li tipprovdi r-rimedju konsegwenzjali ghall-parti decizorja tas-sentenza odjerna;

Ikkunsidrat:

74. **E. L-Allegat Ksur tal-artiklu 14 tal-Konvenzjoni Ewropeja:**

Illi dan l-artiklu tal-Konvenzjoni *de quo* jiffoka fuq il-projbizzjoni tad-diskriminazzjoni u jghid:

> "It-tgawdija tad-drittijiet u libertajiet kontemplati f'din il-Konvenzjoni ghandha tigi assigurata minghajr diskriminazzjoni ghal kull raguni bhalma huma s-sess, razza, kulur, lingwa, religjon, opinjoni politika jew opinjoni ohra, origini nazzjonali jew socjali, assocjazzjoni ma' minoranza nazzjonali, proprjeta`, twelid jew status iehor";

75. Illi f'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza tal-***Qorti Ewropeja*** *de quo* fl-ismijiet ***Spadea and Scalabrina vs. Italy***, datata t-***28 ta' Settembru, 1995***, li tghid is-segwenti:

> "... according to its case-law, Article 14 ... will be breached where, without objective and reasonable justification, persons in "relevantly" similar situations are treated differently. For a claim of violation of this Article... to succeed, it has therefore to be established, *inter alia*, that the situation of the alleged victim can be considered similar to that of persons who have been better treated (see the ***Fredin vs. Sweden (no.1)***

judgement of ***18th February, 1991***, Series A no. 192, p. 19, para. 60)";

76. Illi minn ezami tar-rizultanzi *in atti* jirrizulta li *nonostante* tali allegazzjoni ta' diskriminazzjoni, r-rikorrenti ma ta l-ebda raguni ghaliex qieghed jallega li kien hemm diskriminazzjoni fil-konfront tieghu;

77. Illi lanqas ma jirrizulta assodat u pruvat liema kienu l-persuni allegatament vantaggati meta paragunati mieghu;

78. Illi fid-dawl tas-suespost fir-rigward ghandu jkun pacifiku li biex tkun tista` tinstab vjolazzjoni tal-artiklu 14 in dizamina, r-rikorrenti hu obbligat li jipprova skont il-ligi, li persuni ohra f'sitwazzjonijiet simili ghal tieghu, gew trattati b'mod differenti u ahjar minnhu u dan, minghajr l-ebda gustifikazzjoni ragonevoli w oggettiva;

79. Illi fin-nuqqas ta' tali prova, l-allegata vjolazzjoni tal-artiklu 14 tal-Konvenzjoni *de quo* fil-konfront tar-rikorrenti ma tirrizultax li giet debitament ippruvata;

DECIDE:

80.0. Illi finalment, tenut kont tas-suespost, din il-qorti hi sodisfatta li r-rikorrenti pprova biss l-ewwel talba tieghu u dan limitatament ghall-artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja fuq riferita u specifikatament b'referenza ghas-segwenti:

80.1. Id-Diskrezzjoni tal-Avukat Generali;

80.2. Id-Detenzjoni Domiciljari imposta fuqu;

kif fuq esposti, (ara rispettivament paragrafu numru sitta u tletin, (36.) *et sequitur*, u paragrafu numru tlieta u sittin, (63.), *et sequitur*);

81.0. Illi mill-bqija l-allegati ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti ma gewx debitament minnhu ppruvati, u konsegwentement:

81.1. Tirrespingi l-kumplament tat-talbiet tar-rikorrenti;

81.2. Tirrespingi wkoll ir-risposti tal-intimat rigwardanti l-imsemmija diskrizzjoni tieghu u d-detenzjoni domiciljari fuq riferiti;

81.3. Takkolji t-talbiet tar-rikorrenti fir-rigward tal-istess istanzi rigwardanti l-imsemmija diskrezzjoni tal-intimat u d-detenzjoni domiciljari in dizamina;

81.4. Takkolji r-risposti l-ohra kollha ta' l-intimat;

81.5. Tiddikjara ghalhekk li f'dan l-ambitu fuq indikat kien hemm ksur tal-artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja *de quo* u l-artiklu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

81.6. Illi ghalhekk, in vista tal-artiklu 46 (2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta li permezz tieghu hi obbligata taghmel dawk l-ordnijiet li tqis xierqa biex twettaq gustizzja fid-dawl tal-istess:

81.6.1. Tikkundanna lill-intimat biex ihallas lir-rikorrenti elf Ewro, (€1,000.00), ghal kull wahda miz-zewg (2) lanjanzi fuq indikati, (ara paragrafu numru tmenin punt wiehed, (80.1.), u tmenin punt tnejn, (80.2.), aktar qabel);

81.6.2. Illi in vista tad-delikatezza tas-sitwazzjonijiet hawn ezaminati u tar-rizultanzi fuq elenkati, l-ispejjez ta' din il-procedura ghandhom jinqasmu b'mod ugwali bejn il-partijiet kontendenti.

____

Onor. Imhallef Silvio Meli

DECIZJONI FINALI